

dachtig aan de strijd, die op het brede christelijke erf gevoerd moet worden tegen de zeer ernstige bezwaren, die ons in deze tijd bedreigen".

Mede als gevolg van deze amersfoortsche conferentie werd naderhand een persvereniging met den naam „Waarheid en Eenheid" opgericht. Op 19 April 1948 werd de organisatie van deze vereniging nader geregeld, de Statuten vastgesteld en besloten over te gaan tot de uitgave van een weekblad, den zelfden naam dragend als de genoemde vereniging.

In een door het bestuur van deze vereniging verspreide circulaire, gedateerd 22 April 1948, lezen we onder meer het volgende:

„Wij nemen aan, dat dit bericht U verheugt en dat U met ons de grote betekenis zult inzien van een eigen orgaan, dat naast de strijd tegen de on-Schriftuurlijke bindingen en onrechtvaardige schorsingen en afzettingen, regelmatig op reformatorische wijze het licht der Heilige Schrift zal doen schijnen over de vragen van de dag.

Wij nemen aan, dat ook U op zo'n blad wacht en zult willen meedoen om de verschijning op zo kort mogelijke termijn mogelijk te maken.....

De besprekingen op de vergadering van bezwaardes in de Geref. Kerken hebben geleid tot de oprichting van een persvereniging, die ten doel heeft de uitgave van een eigen kerkelijk orgaan na te streven en te verzorgen. Men achtte het beslist noodzakelijk, dat ook de bezwaardes hun stem kunnen laten horen en door middel van een blad zich kunnen uitspreken en daardoor invloed uitoefenen op de gang van zaken in ons kerkelijk leven, voorzover dit hierdoor mogelijk is.....

Om meer in bijzonderheden, karakter en inhoud van het orgaan aan te geven, zij het volgende onder Uw aandacht gebracht. In de eerste plaats wijzen wij er op, dat de opvattingen en wenssen van de bezwaardes zullen worden toegelicht en verdedigd. Gestreefd zal worden naar het verbreden van inzicht, dat de Nieuwe Verklaring, hoewel naar haar inhoud niet onacceptabel voor hen, die de Gereformeerde belijdenis liefhebben, toch dient te verdwijnen, omdat zij onbelder is en een obstakel op de weg naar hereniging. Daarbij zal worden gewezen op de eenzijdigheden, die er van meer dan één zijde zijn, waardoor ons kerkelijk leven ontwricht, verward, vertroebeld en verontrust wordt. Het is ons doel, dat eenzijdigheden worden weggenomen en dat ook bij blijvend verschil over de nadere uitwerking, accentuering en vaststelling van de leer wordt gestreefd naar het dragen van elkander in broederlijke liefde en het vermijden van drijven in de een of andere richting.

De drie Formulieren van Enigheid moeten grondslag en regel des geloofs zijn en zij alleen, natuurlijk appèlbaar aan de H. Schrift, die volstreekte zeggenschap heeft over denken, belijden en handelen.

Tegen het onrecht, dat gepleegd is in de verschillende schorsingen en afzettingen zal, zolang dit onrecht niet hersteld is, worden getuigd. Met kracht zal op revisie van deze beslissingen worden aangedrongen en opgeroepen tot erkenning van dit onrecht ook door de kerkelijke vergaderingen. Wij kunnen en mogen ons niet neerleggen bij deze besluiten, maar achten ons gedrongen tot gedurig protest daartegen en tot blijvende activiteit in het nastreven van recht en gerechtigheid inzake deze ons zwaar drukkende beslissingen, die tot zulke droeve gevolgen van breuk in het kerkelijk leven, van verwarring, conscientienood en verdeeldheid hebben geleid. Tegen het in hiërarchisch spoor gaand kerkrecht van de laatste Generale Synodes zal worden opgekomen met uiteenzetting van hetgeen waarlijk presbyteriaal kerkrecht mag worden genoemd. Wij willen ook daarbij eenzijdigheden in verschillende richting bestrijden, opdat wij behoeft worden zowel voor de klip der hiërarchie als voor de zandbank van het independentisme".

En tenslotte verscheen op 16 Juli 1948 het eerste nummer van het op bovenstaande wijze aangekondigde orgaan.

Het zal ieder, die deze mededeelingen overweegt, duidelijk zijn, dat we in dit alles geconfronteerd worden met een gebeuren van buitengewoon groote betekenis!

Allereerst voor de kerken waarin deze mannen hun ambt bedienen.

Wat in de woorden en daden van de friesche predikanten eerst aangekondigd en daarna werkelijkheid werd is immers niets minder dan het openen van een georganiseerde actie, een systematisch verzet, tegen wat met zooveel klem en ernst in den Naam des Heeren door die kerken werd uitgesproken en uitgevoerd.

En deze actie — men lette daar vooral op — is volstrekt onkerkelijk.

De friesche predikanten meenen en beweren wel, dat dat niet het geval is, maar zulk denken en spreken is puur zelfbedrog! De eenige, werkelijk wettige, kerkelijke actie, welke tegen de eenmaal gevallen kerkelijke beslissingen ondernomen kan en mag worden is het indienen van bezwaarschriften daartegen bij de kerkelijke vergaderingen. Doet men dat, dan is het zeer zeker geoorloofd omtrent wat men zoo

ondernam mededeeling te doen aan alle kerken en kerkleden om dezen op die wijze tot medeleven en medetoetsen op te wekken. Maar dezen, alleen goeden en wettigen, weg zullen de friesche predikanten naar eigen pertinente verklaring juist niet inslaan! Zij achten zulk een optreden immers volkomen onvruchtbaar! Zij zijn van oordeel, dat zoolang de mannen, die de geestelijke vaders en de taale verdedigers van de in hun oogen zoo rampzalige synodale besluiten zijn, afgevaardigd worden, geen herstel van onrecht en hereeniging mogelijk is. En daarom gaan ze den wettigen weg voorbij en slaan den onwettigen in.

En wat hun bij deze hun illegale actie als na te jagen doel voor oogen staat is niets anders dan het door een geconcentreerde actie organiseren, versterken en verbreden van den afkeer van en het verzet tegen wat hun synodes uitvoerden.

Zij zullen daartoe van de daken blijven prediken, dat de vervangingsformule een immoreel stuk — immers een monstium met een Januskop — is, en dat bovendien „klinkklare en tevens duistere theologische constructies bevat".

En zij zullen blijven roepen dat de synodes voor God en de menschen schandelijk onrecht bedreven toen zij de „wet" op grond waarvan zij vonnisten de (uitspraak van 1905/1942) vervangen door een nieuwe „ruimere" „wet" (de vervangingsformule van 1946) maar de oude vonnissen onveranderd handhaafden!

Zij zullen blijven roepen, dat een ruineus en desastreus, een voluit kerkverwoestend kerkrecht in praktijk werd gebracht en de kerkelijke samenleving verwoest!

Dit alles is geen kleinigheid.

De kerken roepen uit en houden vol, dat, wat zij in de laatste jaren hebben gedaan, Gode welgeval- lig, heilig, wijs en goed is.

Maar haar ambtsdragers roepen daartegenover, dat God zich over dat alles vertoorn en vanwege de zonden der synodes „een ban in het leger is gekomen".

En zoo is dit optreden van de friesche predikanten en hun talrijke medestanders een daad van ingrijpende, ja, beslissende betekenis voor de kerken welke zij dienen.

Reeds als zoodanig is deze actie dat.

In de kerk mag immers nooit met „formeele", „uitwendige" gehoorzaamheid genoegen worden genomen. Indien de kerkelijke woorden niet van ganscher harte en met groote blijdschap als vertolking van het woord des Heeren worden geloofd en beleden en indien de kerkelijke daden niet in diepe en vaste overtuiging als het navolgen van Jezus Christus, als de gehoorzaamheid aan zijn wil worden aanvaard en met vuur verdedigd, wordt de kerk onherroepelijk machteloos en krachteloos. De wetenschap, dat de Heere vanwege bedreven en gehandhaafde zonden in toorn op zijn kerk neerziet en haar verlaat, verlamt de energie, dooft het vuur en verlamt de zenuw van haar kracht!

Maar het optreden van deze bezwaardes heeft nog andere consequenties voor de kerken, waaraan zij verbonden zijn en wier leer zij bezwoeren.

Indien deze kerken namelijk de boven geschetste actie van de friesche predikanten ongehinderd laten voortgaan, indien zij zich — zooals dat tot dusver 't geval is — niet openlijk daartegen keeren, dan zal voor God en zijn engelen en voor gansch de wereld openbaar worden, dat zij niet meenden wat zij vroeger

spraken en sindsdien met duidelijke woorden herhaaldelijk handhaafden. Dan zal openbaar worden, dat hun ja niet ja was en hun neen niet neen. Dan zal ieder onbevengens toeschouwer tot de erkenning moeten komen, dat wat vroeger werd gedaan niet meer was dan een brok reaal-politiek, een diplomatieke zet, een vertoon van macht, kortom: een daad, die men met behoud van den schijn annuleert als dat, levend in denzelfden stijl en ter bereiking van hetzelfde doel, thans profijtelijker is!

Is erger ding voor de kerk des Heeren denkbaar?

Is zoo het optreden van de friesche predikanten voor de gebonden gereformeerde kerken inderdaad „ruineus en desastreus" en brengt het die in een acute, principiële crisis, óók voor die predikanten en hun medestanders zelf is deze agitatie zwaar van onheil.

Zij kunnen immers wel beweren, dat de meening der bezwaardes, zooals deze haar uitdrukking vond in de „Verklaring van Gevoelen" binnen de kerken, welke zij dienen „rechtsgeldigheid" bezit. Maar daarom is dat nog niet zoo!

Integendeel, ieder die onbevooroordeeld en conscientieus de stukken bestudeert heeft, moet tot het tegenovergestelde inzicht komen! Want wij moeten ernst maken met de verklaring, dat van de in 1905 en 1942 beleden waarheid, speciaal wat de centrale momenten daarvan betreft — n.l. wat omtrent het verbond, het verband tusschen verkiezing en verbond en het verband tusschen wedergeboorte en doop werd beleden — door de buitengewone synode van 1946 niets werd „prijsgegeven"! En daarom, indien de friesche predikanten de zooveel genoemde rechtsgeldigheid proclameeren en dus het gevoelen der bezwaardes kerkelijk „vrijgeven" of in feite voorstaan en verkondigen, plegen zij sabotage. En alleen op dien grondslag van deze sabotage kunnen zij zeggen wat zij zeggen en doen wat zij doen.

Bovendien: zij spreken zware woorden over kerkontbindende regeringspraktijken in de kerken waarin zij hun ambtseiden moeten houden. En zij zeggen, dat daarin wandaden werden verricht en dagelijks worden bevestigd — maar zij laten datgene, wat naar hun eigen verzekering Gods toorn gaande maakt, ten slotte en feitelijk ongemoeid en onveranderd voortbestaan!

Zij kunnen wel zeggen, dat zij de verantwoordelijkheid van het schandelijke, dat geschiedde van zich afschuiven, maar daardoor en daarmee zijn ze die niet kwijt! Geen sprake van. Elken Zondag als zij in den ambtelijken dienst in hun kerken optreden bezwoeren en bevestigden óók wat is geschied en helpen dat als kerkelijke daden handhaven!

En daarom is hun positie zakelijk zoo door en door slecht, onwaarsachtig en fataal.

In hun conferentie verwerpen ze in den Naam des Heeren vervangingsformule en kerkelijke misdaden radicaal en voorgoed.

In hun kerk bevestigen ze die — eveneens in den Naam des Heeren — bij elke ambtelijke handeling principieel en, als ze blijven doen wat ze doen, ook voorgoed.

Ook hun ja is geen ja en ook hun neen is geen neen.

C. V.

Gods gunst in het oordeel

Als nu Elisa weder te Gilgal kwam, zoo was er honger in dat land, en de zonen der profeten zaten voor zijn aangezicht; en hij zeide tot zijn jongen: Zet den grooten pot aan, en zied moes voor de zonen der profeten.

2 Kon. 4:38.

Wij zien hier Elisa optreden als gastheer voor de zonen der profeten. En wel voor één keer. Want het was zijn gewoonte niet om met hen te eten. Hij geeft dan ook een afzonderlijk bevel aan zijn jongen. „Zet den grootsten pot op, en kook 'n gerecht voor de profeten-zonen" (aldus Van Gelderen, K.V.). Hiermee overkomt hun een groote eer, want Elisa is hun meester, en hij is drager van het Woord Gods. Hij is bijzonder heilig, omdat hij den Heiligen Geest heeft en het Woord Gods in verband met de komende heerlijkheid van Christus. Door hun een maaltijd te bereiden neemt hij hen in zijn gemeenschap op, en alzoo in de gemeenschap aan het Woord Gods. Zij ontvangen in dezen maaltijd een teeken en een bewijs, dat zij in de gemeenschap van 's Heeren Woord, en alzoo in gemeenschap aan Zijn verlossing zijn opgenomen. Want als Elisa gastheer wordt, dan is het de Heere Zelf, Die hun Gastheer wordt. Hij zorgt hier voor hun welzijn. Maar dan begrijpen wij ook, dat deze maaltijd een bijzondere betekenis heeft. En deze ontdekken wij ook, als wij bedenken, dat er honger in het land was. En honger in Kanaan, in het land, waar de Heere de levensbronnen voor Zijn volk geopend heeft in Zijn gunst, wijst op verbondsstraf vanwege verbondsbreuk. Als de Heere in Kanaan een honger zendt, kan Hij dit

volk niet meer zegenen vanwege hun afval. Maar als die zelfde God temidden van de levensverbreking, vanwege de verbondsbreking, een maaltijd aanricht voor de profeten-zonen, dan wordt dat een bewijs van Zijn verbonds gunst. En dan is duidelijk, dat hier een selectie plaats vindt, de rest der verkiezing wordt afgecheiden van de groote massa. Met dezen maaltijd hun te bereiden zegt de Heere dus, waar Hij Zijn volk ziet ten dage van Elisa, namelijk daar, waar het Woord heerschappij heeft, en waar men zich vergadert rondom Elisa, den drager van dit Woord. Wij komen tot een keerpunt hier in de geschiedenis van Israël. Wij zien hier Gods werkmethode veranderen. Dat zien wij direct, als wij maar denken aan het oordeel ten tijde van Elia. In Elia's dagen komt het oordeel van de droogte over heel het volk. Er wordt geen uitzondering gemaakt. De 7000, die hun knie voor Baäl niet gebogen hebben, moeten toch meehongeren. Elia heeft hun geen maaltijd mogen bereiden. Zij waren met gansch Israël onder het oordeel besloten. Maar hier is het anders. Er komt openbaring van genade temidden van het gericht. De scheiding wordt voltrokken. De Heere trekt hier de scheidslijn Zelf. Hij passeert de groote massa en komt nu tot den kleinen kring der geloovigen, die het Woord bewaren, en daarmee hun hals buigen onder het juk van Christus.

Maar hiermee zijn we er nog niet. Want deze maaltijd is maar voor één keer. Morgen staan deze profeten-zonen weer onder hetzelfde oordeel. Dus de Heere handhaaft hier de wet der solidariteit, welke met het verbond mee komt. De Heere heeft een verbond met Zijn volk, en houdt dat